

~~F. 2104.~~

~~11~~

~~15~~

A 1514.

I. 2404.

Kuida

karu lambaks saanud.

üks

föeste sündinud lugu,

hinge äratamiseks ja usu kinnitamiseks ühe
uskliku õpetajast

ülespandud.

F. B.

Hind 4 Kop. höbb.

Tallinnas, 1873.

Trükitud kubbermangu kirjadega.

Von dem Estländischen Evangelisch-Lutherischen Consistorio wird hierdurch attestirt, daß in nachstehendem Manuscripte nichts wider die heilige Schrift und die symbolischen Bücher der Evangelisch-Lutherischen Kirche enthalten ist.

Reval, Dom, den 13. Juli 1873.

Nr. 535.

Gen.-Sup. **Wold. Schults,**
Vice-Präses.

Aud. Hörschelmann, Secr.

Дозволено цензурою.

Ревель, 24. Сентяря 1873 г.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

33684

Kuida karu lambaks sanud.

ühhest usklikust õpetajast ülespandud.

Hilja aia eest on üks minu wanemaist Missioni sõbradest siit ilmast ära läinud, kes kolmekümmend aastat truiste Missioni töö eest on hoolt kannud ja Issandat tema riigi kaswamise pärast palunud. Tema mööda läinud elust tahan teile siin lühidelt kõneleda:

Tema oli, kui ma teda kolmekümne kahe aasta eest tundma sain, üks noor mees, nüüsgune, kuida neid tihti maailmas leida on, wäljaspidi õige ja auus ristiinimene, kerge ja hoolas igas asjas, — aga tema süda oli hoopis wõeras sest elust, mis Jumala ees maksab — ta elas aga üksnes kaduwa maailma asjade teenistuses ja mõtles, nenda kui paljugi mõtlewad, ennast selle wiisiga wäga hästi läbi saawad ja: „kuhu kõik ükskord saawad, — eks senna sa mina ka!“

Tema elas ühes pisukeses külas, suure talu-
peremehe krundi peal, kelle juures tema ena-
miste kui päiline tööl käis ja nii palju teenis,
et oma noore naese ja kahe lapsega parajaste
läbi sai. See küla oli wiis wersta linnast
eemal ja selle taluperemehe käsu ja tarwiduste
pärast pidi ta tihti linnas käima. Seal sai
ta ühe kaupmehega tutawaks, kes täis usk-
mata ja Sumala teotaja oli ja Sumala sõna
ja kõige püha asjade üle pilkas ja hirwitas.
Sest niisuguse inimesel on ikka natuke kurati
olemist ja wõimust külges ja temal on suur
himu sest ka midagi teistele jagada; ja
on see temal korda läinud, kedagi hukatuse
teele saata, siis naerab ta weel pealegi ja on
rõõmus selle üle, just nagu saadan ise, kellel
sest igakord suur rõõm on, kui ta üht inimest
Jesuse juurest saab ära eksitada ja enese järel
põrgu poole wedada.

See kaupmees saatis meie noort meest warsti
nii kaugele, et ta millagi enam kiriku ega ka
püha õhtusöömaaeale ei läinud, ega Sumala
sõna ka kodu kätte ei wõtnud. Piibliraamatud
pidas ta „ühels wanaks ennemuistseks jutu-
raamatuks“, ja ütles, et kõik, mis piiblis
seisab, ei pea tõsti olema ega „uuea aea“
targemä inimeste mõistusega kokku passima.

Tema naene oli selle üle wäga kurb. See
ei olnud kül ka mitte elaw usklik, aga ta

käis ometi hea meelega kirikus ja armu laual ja mõtles, et see, kes seda mitte ei tee, enam ristiniimine ei ole, waid täis pagan. Nüüd oli tema armas mees niisuguseks paganaks saanud ja naene armastas teda süiski wäga ja palus ja maenitses teda seda hirmust ja häbematta Sumala teotamist ja trotsimist maha jätta ja mitte enam selle eksitaja kaupmehega ümber käia. Mees aga ei wõtnud kuuldagi, söimas naest rumalaks peaks ja nõdra aruliseks ja jäi weel seda õelamaks. Mis pidi waene naene nüüd tegema? Dmas hädas filmad ja käed taewa poole tõsta ja Issandat paluda, ei oskanud ta paraku mitte, ja oli siis kõikis ilma nõuta ja ei mõistnud muud teha kui waid olla ja kurbtuses leinata.

Ühel pääwal juhtusin mina oma koolilastega seal pool külges käimas olema, rohtusi ja kiwa otsimas, mis lastele tahtsin tundma õppetada nende olemise ja nimeede polest. Nõnda jõudsin meie ühe pisukesse mäe peale, mis selle küla ligidal oli. Seesamma ülemal nimetatud noor mees tuli praegu linnast ja läks meist mööda. Lapsed teretasid teda sõbralikult ja see liigutas teda et natuke peetama jäi. Meie jut läks lastega edasi ja nooremehoga niisammuti, kui korraga üks laps minult küsis: „Kas weeuputuse ajal üks kord wesi sest mäest ka peaks olema üle ulatand

käima, sest see on jo kaunis kõrge?" „Kui
 kõrge see mägi siis on! Olgo ka üks werst
 maad!" kostis teine laps, „eks sa tea, mis
 piiblis seisab, et west on wiisteistk mmend
 küünart üle kõige kõrgemate mägede
 tõusnud? See mägi siin on k igek rgemate
 mägede wasto nagu pisuke k ngas." Seal
 h benes k tia laps ja waatis minu peale, kui
 oleks ta tahtnud andeks paluda, et nii järele
 mõtlemata oli küsinud. Selle peale kostis
 talumees: „Ei laps! kui sa ka pea alaspidi
 käiksid, siiski ei — — — —." Mina ei
 lasknud teda pikemalt rääkida, waid ütlesin
 temale tasakeste: „Teie peate laste ees oma
 suu kinni pidama ega neid mitte eksitama;
 on kurat teie s ddand oma p rgo kihwtiga
 rikkund, minu lastesse ei pea ta puutuma.

Pisut maad sealt eemal, oli uus maantee
 tehtud ja seal juures palju mulda  mberkaewa-
 tud; senna ruttasiwad nüüd lapsed kiwa otsima,
 mis maa seest wälja oliwad tulnud ja keda
 minu kätte tahtsiwad tua. Sel aeal j in ma
 talumehega kahekese ja ütlesin temale: „Nüüd
 w ite räkida kuidagi arwate ja suu ni laiale
 aeada kuidagi tahate, nüüd ei kuule keegi ini-
 mene ega wõi see läbi eksitatud ega pahan-
 datud saada."

Tema oli ka warsi walmis minult küsima,
 kas mina see peast segane kandidat pidin

olema, kes kõikide inimeste pead tahta ära segada ja wiltu käända, et seda hakkaks uskuma, mis piiblis seisab.

Ma tänasin teda wäga alandlikult selle auu eest, mis ta mulle andis ja ütlesin temale: „Muidu on kõik õige ja hea, aga selle asja sees eksite teie wäga, et ütlete mind rahwa pead tahtwad ära segada ja wiltu käända. Waatke aga järele: minu amet on kogu ni selle wastu, sest mina olen walmis nende inimeste pead, mis jo wiltu on, jälle otseks pöörma. Se on just minu amet ja rõõm.

Uga nüüd hakkas mees peale, oma uskмата süddand wälja puistama ja — iseäranis weeuputusest, kellest enne jut oli olnud, ütles tema selgeste teadwad, kust see wesi pidi tulnud olema, mis üle mägede tõusnud — ja muud sellesarnast.

Siis ütlesin mina temale tase ja rahulikult: „Se seisab jo ometi piiblis: „Siis lõhkesid sügawuse hallikad ja taewa luugid tehti lahti.“ Selle peale tulid lapsed jälle meie juure ja tema jättis oma uskмата kõnet minu palwe peale poolele. Siis näitasid lapsed mulle neid kiwa, mis naad olid leidnud.

Neid kiwa olli 15 kinni 20 tükki, ümmargust moodi, ühetasaste sisse lõigatud wahhetega, ridastiku kõrgema kohtade ja ümmar-

guste muhkudega, mis wäga ilusad näha. Papsed olid wäga rõõmsad nende ilusate kivid üle ja küsisid mult, mis sugu kivid need pidid olema.

Mina seletasin neile, et need on kiviiks saanud mere-siilid, kes ükskord weeuputuse aeal siia mäe peale on seisma jäänud ja Maa sees kiviiks läinud. Suures meres on praegu weel palju niisugusid mere-siilisi, need on limase nahaga elajad, otsegu putukad, ja kriipsulise koorega; neil on nagu sisse löigatud kriipsud ja ümmargused kүүrud, nenda kui nende kiviiks saanud siilide juures näha on. Kui nüüd üks niisugune elajas sureb, siis jookseb tema (limane) ihu pikkamesti wälja, ja koor läheb muda, mulda ehk liiwa täis, kus külge need kүүrud, kriipsud ja künkad ennast kui wormi sees seksuguseks walmistawad, kui näha on. Pärast pika peale katkeb see lubja sarnane koor ümbert ära ja kivid jääwad niisuguste wormi märkidega järele, otsegu kääga katsutawaks täheks, et mere wesi ka ükskord selle mäe üle on olnud.

Suure imekspanemisega kuulas meie noor talumees pealt ja tema näust oli näha, et ta ikka enam ja enam järele mõtlema hakkas, ja iseäranis weel, kui mina lastele weeuputust äraseletasin ja wiimaks neile weel meele tuletasin ja selle peale juhataasin, kui hirmus see

wõis olnud olla, et selleaegsed inimesed Sumala ähwardamist naeruks panid, kui waga Noa neile sedda ette kuulutas, et Sumal weeuputust tahab Maa peale saata. Sumala ähwardamine tuli omal aial äkitselt nende peale, mis läbi kõige pillkajate naer on kurku kinni jäänud. Nenda saab ükskord seesammasuggune ja weel hirmsam järg kõige uskmata ja Sumala nime teotajate ja pillkajate kätte tulema, sellesamma Sumala kohtu järje ees, sest „Sumal ei anna ennast mitte pillkada.“ Ja nenda kui weeuputuse aeal inimesed mägede ja puude otsa ronisid aga ei wõinud siiski surmast peaseda, nenda saawad palju sel suurel Sumala kohtu pääwal ja põlewa tule pääwal mägede ja mäe kinkude wastu hüüdma: „Langege meie peale ja katke meid!“ aga ei wõi siiski armu leida, sest et nemad meelega oma südand on kõwaks teinud ja Sumala armo nõu ära põlganud.“

Kui mina lõpetasin rääkimast, kaebasid lapsed, et nende kõhud pidid tühjad olema. Mina wõtsin suure tükki leiba taskust wälja ja andsin sest igauhele natuke. Kui igauks oma jäu oli saanud, wõtsime igauks mütsid peast ära ja palusime:

„Oh tule meile wõeraks, armas Jeesus, ja õnnista, mis sa meil' armust annud.“

See peale istusime maha ja hakkasime

sooma. Ma pakkusin selle noore mehele, kes weel alles seal oli, ka tükki leiba; aga tema ei wõtnud mitte, waid andis mulle kät ja hakkas rutuste minema. Mina aga panin tähele, et temal pisarad filmis olid, seepärast hüüdsin teda takka, et ta ükskord mind linna waatma pidi tulema, et seal üheskoos wõiksime röömsad olla. Seda asja ei wõinud ma mitte äraunustada ja pidasin igapäaw palwet selle ekfind noore mehe eest.

Nädalid nädalite järel läksid mööda, ja mina ei kuulnud selle nore mehe elust midagi. Seal tuli tema naene ühel pääwal minu juure ja palus, et mina tema meest waatma tuleks. Ta ütles teda raskestest haigetest ja kõigest südamest mind näha igatsewad.

Mina läksin naesega seltsis, sest et mul aega oli ja leidsin mehe woodis maas olewad ja piibli raamat tema ees lahti, kust ta weeuputuse lugu praegu oli lugenud.

Tema rääkis mulle nüüd, et ta sest saadik, kui meie weeuputusest rääkisime, ei ole enam oma hingele rahu leidnud, ega pole ka oma endist sõbra, seda uskmata kaupmeest, enam waatamas käinud, waid paar korda kirikus käinud, aga ei ole, paraku, mitte õpetaja jutlusest aru saanud; see olnud temale liig sügaw ja kõrge. Siis on tema ise piibliraamatut

fagedaste lugenud, aga seal juures niisammuti segaduse sisse jäänud.

Nüüd võtsime meie üsna lühidelt Luuka Ewangeliumi 15^{nema} peatükki läbbi ja palusime seltsis Issandat, et tema wõtaks mõistust ja tarkust anda. Seal juures nägin mina, et tema suure himu ja rõõmuga kõigest sest osa wõttis. Sumalaga jättes ütles ta mulle, et ta kõigest, mis ma Sumala sõnast temale rääkisin, selgeste oli aru sanud..

Pärast seda, kui ma teda weel mõne korra watamas käisin, oli ta igakord wäga rõmus. Kui ta jälle terweks oli saanud, käis ta tihti meie „Missioni“ ja ka muu lugemise tundides, kus Sumala armu sõna kuulutadi ja sai nädal nädali järele ikka enam ja enam armu tundjaks. Kõige armsam oli weel see, et tema naene ka kohe temaga seltsis hakkas käima ja Issanda armu nõudma. Nende pisuke maia, kust enne uskmata meel ja patu julgus uksest ja aknast wälja wahtis, sai nüüd koguni armsaks Sumala templiks ümbermuudetud.

Warsti pärast seda saiwad ka selle suure talu pere rahwa südamed, kelle krundi peal meie tuttav pisukene maea seisis, Sumala armu tulega põlema sütitatud ja ka sealsammas külas üks waene wabadik oma perega sai

Jssanda armu osaliseks. Nenda õnnistas Jssand oma sõna kuulutamist.

Nüüd andis suure koha peremees oma endise päilise maea selle usklikuks saanud wõera wabadiku kätte üüri peale, ja oma päilist, kes teda kõige tema perega Kristuse juure oli juhatanud, wöttis ta oma suure maease elama, kus nemad alati kui wennad ühes koos armastuses ja sõbruses Jssanda sees elasivad.

Sest sadik, kui need kolm, se talupoeg ja kaks wabadiku usklikuks olivad saanud, jäiwad nemad ka tuliseks ja truuiks Missioni sõbraks. Neil ei olnud sest kül, oma eneste hinge õnnistust taga nõuda, ei ka sest kül, Jssanda Jesuse nime kõikidele, kus aga uial jõudsid, kuulutada ja neile südame peale panna, et Jesuse armus elada, wäga magus on, waid ka see asi tegi nende südand haledaks ja kiskus pisaraid filmist wälja, et weel ni mitu sada miljoni inimesi hirmsas pagana pimeduses ja surma warjus istuwad, ilma et oma armast õnnistegiat, kes ka nende eest oma püha werd arawalanud, sugugi ei tunne ega temast ühtigi ei tea ja nenda ilma Jumalata ja igawese elu lootuseta elawad ja surewad. Missioni tööd teha ja paluda, et paganad hirmsa wõera jumala teenistuse ja saadana raske raud ikke alt peaseksid ja Jesuse Kristuse läbi õnsaks saaksid, see oli nende kõige armsam

töö siin ilmas. Kõik kolm ütlesid, et kui naad alles abieluse heitmata oleksivad, siis ei peaks neid ükski asi kinni, paganate juure minemast ja neile seda kallist ja magusat Jesu armu sõna eht Ewangeliumi kuulutamast, kust naad oma hingele rahu ja rõõmu oliwad leidnud ja nii wäga õnsad selle läbi olid.

Sa et naad nüüd ise paganate juure Jesuse nime ei wõinud kuulutama minna; seepärast wõtsivad nüüd kolmekeste kokku, nõuaks, kõik teha, mis ial wõimalik, et Sumala sõna kuulutajad saaksivad paganate maadese saadetud. Nende alaline mure käis alati selle peale, et Missioni töö saaks Issanda käsu peale ruttuste edasi tehtud, — ja nenda kui mõne teistel, kellel üksnes kaduw maailma wära armas on, see suurt rõõmu ja head meelt teeb, kui jälle üks sada rubla koos on, et linna intressi peale wõib wiia, nenda oli nende rõõm see, et need rublad ja kopikad, mis üle jäid, Issanda oma Sumala kätte intressi peale andsivad, se on: oma Maa waeste ja paganate heaks, minu kätte töiwad, ja seda tegiwad naad nii waikselt ja tasaselt, et teised seda tähelegi ei panud. Kui ma seda tahaksin kokku arwata, mis need kolm inimest Sumala riigi wälja lautamise tarwis on kokku pannud, esmalt kolmekeste 15^{ne} aasta sees, siis kaheksast, (kui üks juba siit ilmast oli ära kutsu-

tud) 10^{ne} aasta sees ja pärast veel üks 5^e aasta sees, seda saaks igauks imeks panema, kui palju üks inimene jõuab, kui ta aga tahab ja Kristuse armastus teda aiab. Ma küsisin neilt tihti: „Kas ma pean teile ka ütleva, kui palju see wälja teeb, mis teie Issandale olete annud?“ Siis kostiswad nemad sõbralikult ja lahkesti: „Just nii palju seda on, kui Issand meile on annud anda.“ Siis panid kae suu peale ja ütlesid: „Need Siiload weed peawad tasa ja waitseste jooksuma; ei sest pole tarwis ühtegi rääkida.“

Nüüd on need kolm hinge juba kõik siit ilmast ära läinud oma Issanda rõõmu sisse ja kiitwad teda seal tema pale walguses, kelle sisse nemad siin on uskunud ja teda armastanud ja paistwad kui tähed ikka ja igaweste.

Sa mis ma nüüd veel pean ütleva: — Oh süütiku Issand oma armu tuld ka meie küimas südames põlema ja tehku oma Waimu läbi meie surnud usku elawaks, et ka meie nenda, kui need hinged, kellest siin kuulsime, oma Õnistegeiat hakkaksime armastama ja ka truuiks töötegiaks saaksime tema wiinamäel. Jah, kelle süda Issanda armu läbi on uueks saanud, siis on kõik omma õigus ja iseenesest lugu pidamine otsas, — ta armastab Jesust ja ka — ligimest. Andku Issand, et meie

Kõik nende armsa hingede sarnatseks mõikfime
saada.

Wiihil: Mis kiitust mõime Issand, sulle anda.

Kas vihameeste werd, sa Issand! püüad?
Ei mitte; surmast neid sa wälja hüüad.

Ta tahaks, et ei ükski hukka lähets,
Ja paneb oma surma armu tähets.

Et aga lihameel ta healt ei tunne,
Ja kõrw ka seda tähele ei pane,

Seepärast on üks hull, kes tunnistawad,
Sest pole ükski waid; kõik kispandawad.

Need hüüdwad igas paikas, mööda teesid:
Oh inimesed! kuulge meie hüüdmist.

Et teid võib Jesu poole juhataada,
Siis pole tarwis, wiha alla jääda.

Siis pole tarwis kaljudele öölda:
Oh wõtkte nüüd meid waeñ ära neelda,

Ei mägedele: tulge, ja meid katke,
Meid õnnetumaid, ja meid kinni matke.

Mi kui sa oled, Talle ligi astu;
Kui tuled, siis sind wõtab heldest wastu.

••Kui patu wõlg sind tahab hirmutada;
Siis on, kel jänu on, sind parandada.

Sell, kelle kätte õige kohus antud,
 On elu patustele osaks pandud.

Kes nüüd on patune, ja roip, kel häbi,
 Ja omast väest ei saanud kuskigi abi,

Waid Jesu jalge ette alandanud:
 Reist pole weel üks ainus hukka saanud.

Eht oleks tema karu, ta saab lambaks,
 Eht oleks külm kui jää, ta saab kül soojaks.

Eht surnud on, uus elu tuleb ette;
 Kül Isa annab teda Poia kätte.

Waim püüb teda ilusaks fiis teha:
 Nii wäljastpoolt, kui sees on armu näha.

Kül wäljast näitse Jesu suremine!
 Seest aga püha Waimu elamine.

See on nüüd meie töö maailma orgus.
 Sels Jesus annab meile oma armu.

Et seda peab waestel' tunnistama:
 Weel teie woite Talle pruudiks saada.

